ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ФОРМИ ВЗАЄМОДІЇ ПОЛІЦІЇ І ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

НОВІЧЕНКО Андрій - доктор філософії, докторант Харківського національного університету внутрішніх справ

DOI 10.32782/NP.2022.4.2

Протидія, попередження кримінальних правопорушень та забезпечення правопорядку в громадських місцях є одним із основних напрямів діяльності поліції, що визначаються її призначенням у мирний час. Збройний напад Російської Федерації на Україну зумовив впровадження на її території воєнного стану, а відтак питання розвитку сучасного суспільства набуває особливої актуальності, оскільки відбувається суттєве розширення всіх сфер життєдіяльності людини в цілому, органів виконавчої влади окремо, підвищується динамічність суспільних процесів та, відповідно, з'являються нові види кримінальних правопорушень, у тому числі воєнних, та способи їх вчинення. Зростання протиправних проявів у суспільних сферах, у тому числі з боку країни-агресорки, зобов'язує вносити певні зміни та корективи до чиного законодавства України.

Усі перелічені фактори та умови вимагають від держави в особі її компетентних органів вжиття ефективних заходів, заснованих на принципах оперативності, безперервності, взаємодії та використання сучасних технологій. Правоохоронна система потребує розширення сфер контролю над дотриманням законності, що в сучасних умовах оптимізації неможливо без активного залучення громадськості. Важливу роль реалізації правоохоронної функції, здійснюваної органами поліції, виконують громадяни, які беруть участь в охороні громадського порядку та попередженню кримінальних правопорушень. Впровадження воєнного стану внаслідок повномасштабного вторгнення російських збройних сил зумовило розширення завдань, обов'язків, повноважень правоохоронних органів. А отже, досить важливим є аспект закріплення організаційно-правових форм взаємодії поліції та територіальних громад для врегулювання компетенції між цими суб'єктами та більш ефективної їх спільної діяльності.

Ключові слова: територіальна громада, воєнний стан, поліція, організаційно-правові форми, взаємодія.

Постановка проблеми

Аналізуючи практику до 24 лютого 2022 року з протидії, попередження кримінальних правопорушень та охорону громадського порядку, а тим паче після збройного вторгнення Російської Федерації на територію України, можна дійти висновку, що з активною участю громадян (територіальних громад, громадських формувань) у правоохоронній сфері, вищевказанні завдання будуть виконані на більш високому рівні та робота буде більш ефективна, що є для поліції основним напрямком її діяльності враховуючи сучасні реалії. Крім того, у цих аспектах життєдіяльності не меншою мірою зацікавлене саме суспільство. Широке коло громадян мають бажання допомогати органам виконавчої влади виконувати їх функції щодо припинення, попередження збройного нападу російських військ та кримінальних правопорушень і забезпечення правопорядку в державі.

Визначення та закріплення на законодавчому рівні організаційно-правових норм щодо взаємовідносин між поліцією та територіальними громадами, які спрямовані на припинення, попередження кримінальних правопорушень (збройної агресії Російської Федерації) та забезпечення правопорядку в державі є досить важливим, це надасть змогу виокремити компетенцію та завдання обох суб'єктів, враховуючи зміни до чинного законодавства України на сьогодні, крім того, надасть змогу отримати бажаний результат (що є ціллю обох сторін) швидше та ефективніше. Ситуація, яка склалась на теперішній час, зумовлює додаткове дослідження цього аспекту.

Стан дослідження проблеми

Форми взаємовідносин між поліцією та суспільством досліджувала низка вчених, серед яких є О.М. Бандурка, О.І. Безпалова, Т.Ю. Дашо, М.В. Костецький, О.І. Остапенко, О.С. Проневич, В.В. Сокуренко,- Д.В. Швець, Б.О. Логвиненко, І.С. Кравченко та інші. Дослідження цих вчених є досить обширним та мають велике значення для юридичної теорії та практики, але з урахуванням повномасштабного вторгнення РФ та нових тенденцій розвитку взаємовідносин між поліцією та територіальною громадою, виникає необхідність у додатковому аналізі та дослідженні чинного законодавства України.

Мета статті полягає у дослідженні організаційно-правових форм взаємодії поліції і територіальних громад в умовах воєнного стану.

Наукова новизна дослідження

Досвід поліцейської діяльності показує, що вона ефективна лише за підтримки та довіри суспільства, створення партнерських відносин, тим паче під час дії воєнного стану, між поліцією та населенням. Основною передумовою партнерства між поліцією та суспільством є нагальна необхідність підвищення рівня залучення суспільства до припинення, протидію збройній агресії російських військ та кримінальних правопорушень, гарантування безпеки і громадського порядку, що є ціллю обох сторін. Виникає необхідність у виокремленні компетенції (прав та обов'язків), враховуючи впроваджені зміни до чинного законодавства України, цих сторін, тобто визначення організаційно-правових норм такої взаємодії, що обумовлюється додатковим дослідженням у цій сфері.

Виклад основного матеріалу. Після повномасштабного збройного нападу Російської Федерації на Україну напрями діяльності Національної поліції України дещо розширились, але здійснює вона свою діяльність у рамках різнобічних зв'язків із численними іншими державними органами, установами та організаціями, а також з органами місцевого самоврядування (територіальними громадами, іншими громадськими об'єднаннями тощо), що виконують різноманітні функції у всіх сферах життєдіяльності суспільства.

Однією з головних задач держави у сфері взаємодії органів виконавчої влади та територіальних громад (суспільства) є підвищення ефективності вирішення покладених на правоохоронні органи Законом України «Про Національну поліцію» завдань щодо боротьби з кримінальними правопорушеннями та охорони правопорядку, протидії корупції, екстремістським проявам, у тому числі під час дії на території України воєнного стану тощо. Ці завдання можуть бути успішно вирішені поліцією лише за умови єднання із суспільством, довіри та сприяння з його боку.

У зв'язку з введенням у чинне законодавство України змін, які стосуються впровадження інтеграційних процесів щодо взаємодії органів поліції і громадськості в мирний час та здійснення бойових дій на території України на сьогодні, у цьому напрямку вимоги посилюються. Але організація взаємодії поліції з суспільством, використання поліцією потенціалу громадського суспільства залишались до 24 лютого 2022 року на неприпустимо низькому рівні, незважаючи на те, що в країні спостерігалось зростання соціальної активності як окремих громадян, так і їх об'єднань, які називають інститутами громадського суспільства. У мирний час соціальна активність проявлялась, як прави-

ло, з найбільш гострих, найболючіших для громадян проблем, у тому числі з тих, що віднесені до ведення поліції - вулична та побутова злочинність, наркоманія, пошук загублених громадян тощо. Але нерідко прояви громадської активності сприймались співробітниками поліції як перешкода службовій діяльності, а заходи щодо взаємодії проводяться формально, «для галочки».

Але після 24 лютого 2022 року (повномасштабного вторгнення та прояву збройної агресії на території України російських військ) населення держави розділилось на патріотів та на тих осіб, які підтримують країну-агресорку. Патріоти України (значна кількість громадян) виявили добровільне бажання допомогти державним органам, в тому числі Збройним Силам України, Національній Гвардії, Національній поліції, у боротьбі за свою територію, за незламність демократично-конституційного ладу України, територіальну цілістність, права, свободи та інтереси громадян, припинення кримінальних правопорушень, тим паче воєнних, охорону та забезпечення правопорядку, за виявленням та притягненням до кримінальної відповідальності зрадників (колаборантів) тощо.

Для взаємодії поліції з інститутами громадського суспільства є об'єктивні підстави – це взаємний інтерес у забезпеченні законності та правопорядку, протидії російській збройній агресії на сьогодні, що для поліції є її призначенням через Закон, а для громадського суспільства – умовою нормального існування. Адже природним правом кожної людини є право щодо особистої участі в управлінні громадською діяльністю, протидію та попередження будь-яких дій, що суперечить чинному законодавству України, таке право громадян направлене на забезпечення законності і правопорядку на території держави, тим більше під час дії воєнного стану.

На думку В.В. Майорова, діяльність поліції, заснована на співпраці з населенням, громадою та громадянами і спрямована на попередження правопорушень і злочинів, є нагальною потребою сьогодення. Одним із способів вирішення цього завдання є вдосконалення взаємодії поліції з населенням, що є запорукою довіри населення до поліції [1, с. 189].

О.І. Безпалова вважає, що необхідною гарантією демократичного розвитку держави є утвердження громадянського суспільства шляхом створення умов для забезпечення широкого представництва інтересів громадян в органах державної влади та місцевого самоврядування, посилення впливу інституцій громадянського суспільства на прийняття важливих управлінських рішень, запровадження безперервної практики проведення консультацій органів державної влади та місцевого самоврядування з громадськістю з найбільш актуальних питань розвитку держави та суспільства (як загальнодержавного, так і місцевого значення). Одним із таких питань є забезпечення законності та правопорядку, охорона та захист прав і свобод людини та громадянина, протидія правопорушенням, тобто реалізація правоохоронної функції держави в межах, передбачених відповідними нормативно-правовими актами [8].

Аналіз практики взаємин держави та суспільства свідчить про те, що основними формами партнерської взаємодії поліції та інститутів громадянського суспільства є: безпосередня співпраця; інформаційний обмін; громадський контроль; профілактичні заходи; благодійні кампанії.

Ці форми партнерських взаємин можуть виражатися в таких діях: повідомлення представниками інститутів громадянського суспільства органам поліції інформації про підготовлювані або вчинені правопорушення; виступи представників інститутів громадянського суспільства в засобах масової інформації про факти, що містять ознаки правопорушень; виявлення поліцейськими за допомогою громадян свідків, потерпілих у рамках кримінальних провадженнях і у справах про адміністративні правопорушення; залучення представників інститутів громадянського суспільства як фахівців для участі в провадженні слідчих дій, для консультацій з правових й інших питань, які вимагають спеціальних фахових знань; залучення представників інститутів громадянського суспільства для навчання поліції

з метою використання поліцейськими отриманих знань на практиці [2, с. 79].

Закон України «Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону» закріплює основні форми участі громадян в охороні громадського порядку: сприяння поліції й іншим правоохоронним органам; участь громадян у пошуку осіб, зниклих безвісти; участь громадян у діяльності громадських об'єднань правоохоронної спрямованості [3].

Вчені, які досліджували форми взаємодії між правоохоронними органами та громадськістю, зауважували, що такий зв'язок багато в чому детермінований культурними та державно-правовими традиціями держави.

При організації партнерства між поліцією та суспільством в Україні в мирний час необхідно було враховувати специфіку життєдіяльності, яка могла б здійснювати певні перешкоди при впровадженні взаємодії. Серед таких перешкод були: 1) не достатньо вивчено теоретичні та практичні аспекти взаємодії; 2) відсутність довіри до масових інституційних форм самоорганізації, що перешкоджає виокремленню цілей у взаєминах між органом виконавчої влади (поліції) та суспільством (територіальною громадою); 3) обмеження співпраці способами побудови організації структур громадського суспільства, що супроводжується певними проблемами самої поліції тощо.

Після введення воєнного стану на території України внаслідок збройного вторгнення РФ в українського народу збільшились довіра до правоохоронних органів та добровільне бажання взаємодіяти, допомогати поліції для досягнення загальної мети, а саме: відстояти суверенітет держави, демократично-конституційний лад, територіальну цілістність, виявлення, припинення, протидія кримінальним правопорушенням, воєнним злочинам, охорона та забезпечення правопорядку на всій території держави тощо.

Для правильного та ефективного визначення напрямів та форм взаємовідносин між поліцією та територіальною громадою, тим паче у воєнний час, необхідним є розроблення концепції соціалізації правоохоронної діяльності, де будуть розгорнуті організаційно-правові заходи (форми), що сприятимуть посиленню соціальних засад при проведенні такої діяльності та створення чинного механізму взаємодії правоохоронних органів та територіальних громад як у мирний, так і у воєнний час.

Основним елементом механізму партнерських відносин між вищезгаданими суб'єктами є соціальні технології довгострокового проектування, а саме: технологія формування інноваційного людського капіталу органів МВС, що припускає формування кадрового ядра управлінців, розвиток професійних здібностей, творчої та інноваційної активності, формування творчих і ініціативних елементів організаційної культури; технологія формування культурного капіталу органів поліції, що передбачає формування інноваційної соціально орієнтованої моделі управління та відповідних принципів функціонування поліції на основі стратегії, що узгоджується з наявними засобами для реалізації; підвищення соціальної відповідальності поліції у взаємодії із зовнішнім середовищем функціонування; технологія формування соціального капіталу поліції завдяки позитивним змінам діяльності за допомогою прояви відкритості, чесності, соціальної відповідальності, що зумовлюють відчуття довіри до поліції та підвищують її імідж [4, с. 141–142].

Взаємовідносини між державою, в обличчі державних органів виконавчої влади, та суспільством, які направлені на виконання правоохоронних функцій, проявляються в різних формах участі в цьому процесі громадян та територіальних громад у будь-який час (мирний, воєнний, надзвичайний тощо).

Взаємодія держави та громадянського суспільства в процесі контролю за діяльністю державних органів є можливою завдяки розвитку форм громадського контролю, громадської експертизи, громадських обговорень, громадських слухань [2, с. 82].

Отже, організаційно-правова форма - це визнана законодавством тієї чи іншої країни форма взаємовідносин, що фіксує завдання, визначає характер відносин між взаємодіючими сторонами, певні дії, їх спосіб застосування, права та обов'язки сторін, що ви-

пливають з цього, його правове положення і цілі проведення такої діяльності, враховуючи події, що відбуваються на території держави.

Взаємодія правоохоронних органів, місцевого самоврядування та територіальних громад будується на основі дотримання ними державного, місцевого та громадського управління, яке супроводжується суворим дотримання ними своїх завдань та обов'язків, на основі чіткого розподілу між ними повноважень з дотриманням чинного законодавства України. Але такий розподіл не означає невтручання держави в діяльність низки структур, створених за участю населення, з охорони та забезпечення громадського порядку, з погляду контролю й координації їх діяльності.

Головною метою такої взаємодії є забезпечення єдності дій, взаємодопомоги й об'єднання зусиль для успішного вирішення спільних завдань. Водночас взаємодія і взаємна допомога повинні бути чітко узгоджені як за цілями (завданнями) дій, так і за місцем і часом проведення спільних заходів [5, с. 147].

Наприклад, під час проведення масових заходів у мирний час Національна поліція гарантує публічну безпеку та порядок, при цьому правоохоронні органи взаємодіють з низкою суб'єктів, таких як Президент України, Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України, інші державні органи влади (суд, прокуратура тощо), місцевими державними органами влади, органами місцевого самоврядування, територіальними громадами, громадянами тощо.

Проте на теперішній час відсутність спеціального нормативно-правового акту, який би закріплював як порядок проведення масових заходів, так і гарантування публічної безпеки та порядку під час їх проведення, особливості взаємодії Національної поліції України з іншими суб'єктами гарантування публічної безпеки й порядку під час масових заходів належно не врегульовані на законодавчому рівні [6, с. 105].

Під час воєнного стану Національна поліція взаємодіє також з низкою суб'єктів: як державними органами, так і громадянами. Працівники поліції розпочинають виконання службових обов'язків у деокупованих населенних пунктах. Де вони не тільки виконують свої обов'язки, які закріплювались у Законах України у мирний час та діють до теперішнього часу з відповідними змінами, а й ще проводять гуманітарну допомогу, беруть участь щодо евакуації населення у більш безпечне місце, надають будь-яку допомогу населенню, яку вони потребують. Так само взаємодіють працівники поліції з населенням і в тих населенних пунктах, які не були в окупації. Наприклад, відділ поліції під час воєнного стану – це так би мовити «пункти незламності». Тобто ворог і сьогодні застосовує зброю (ракети, безпілотники тощо) по критичній інфраструктурі, по цивільних та виробничих будівлях. Від пошкоджень внаслідок ракетних ударів на території України значний час відсутнє електропостачання, а в деяких населених пунктах через це відсутнє і водопостачання, відсутність мобільного зв'язку тощо. У відділках Національної поліції застосовують генератори, за допомогою яких громадяни у будь-який час можуть звернутися та зарядити свої мобільні телефони, нагріти воду (їжу), обігрітись тощо.

Значна кількість цивільних осіб вступила до лав добровільних формувань територіальної оборони, що діють на підставі Закону України «Про основи національного спротиву». Населення України активно займається гуманітарною, волонтерською, благодійною діяльностями, при наданні яких вони щільно взаємодіють з правоохоронними органами. Крім того, окремі громадяни допомогають правоохоронним органам виявити та притягнути до кримінальної відповідальності так званих колаборантів тощо. Усе вищезазначене говорить про підвищення довіри до правоохоронних органів з боку суспільства.

При здійсненні координації та взаємодії доцільно враховувати пріоритети діяльності, цілі та завдання, час та місце, відношення до них сторін, що склалися, суспільні відносини та зв'язки, зовнішні умови середовища (оперативна обстановка), наявні можливості та інші фактори.

До основних форм взаємодії поліції з різними об'єднаннями громадян правоохорон-

ної спрямованості у мирний та воєнний час можна віднести:

– розробку та реалізацію спільних планів та окремих заходів (наприклад, щодо проведення суспільно-політичних акцій — мітингів (у мирний час), щодо проведення охорони правопорядку підрозділами територіальної оборони (у воєнний час) тощо);

- спільне вивчення стану правопорушень, спільний аналіз динаміки злочинної діяльності (у тому числі воєнних кримінальних правопорушень), прогнозування подальших тенденцій, громадської думки;

- розгляд та вдосконалення практичної діяльності з виявлення, розслідування, попередження злочинних дій;

- обмін інформацією, що представляє взаємний інтерес;

- спільну розробку пропозицій (рекомендацій) з питань зміцнення правопорядку, спільна робота з виконання державних і регіональних програм щодо забезпечення громадської безпеки та правопорядку, пошук нових рішень в області правового регулювання;

- проведення спільних заходів у сфері правової пропаганди, підготовки громадян, які беруть участь у забезпеченні правопорядку.

З позиції організаційно-правової форми взаємодію поліції та територіальних громад можна представити у таких видах: звернення громадян та колективних суб'єктів, підготовка проєктів правових актів, громадські обговорення правових актів, слухання, акції протесту, акти громадської експертизи та суспільної акредитації. До неправової форми можна віднести: наради, конференції, семінари, круглі столи тощо, отримання інформації про діяльність поліції тощо.

До основних організаційно-правових форм взаємодії поліції та територіальної громади у мирний та воєнний час належить віднести наступні:

– проведення координаційних нарад керівників правоохоронних органів з представниками територіальних формувань;

– обмін інформацією з питань протидії, попередженню кримінальних правопорушень та забезпечення правопорядку, спільний аналіз стану громадського порядку;

– розроблення і прийняття узгоджених планів спільних заходів з охорони громадського порядку і профілактики правопорушень;

– проведення спільних цільових заходів для виявлення та припинення кримінальних правопорушень і порушень правопорядку, а також усунення причин та умов, які сприяють їх учиненню;

– проведення спільних семінарів, конференцій, «рольової гри» з метою наближення максимально ситуації до реалії для того, щоб представники територіальної громади змогли реалізувати свої навички при виникненні тієї чи іншої ситуації, інструктаж та навчання членів територіальних громад формам і методам роботи з протидії кримінальним правопорушенням та охорони правопорядку;

– організація, залучення та проведення заходів з охорони громадського порядку нарядами поліції та членами територіальних формувань;

– забезпечення громадського порядку на адміністративних дільницях із дільничними офіцерами поліції;

– спільне патрулювання з нарядами патрульної поліції;

– видання спільних наказів, інструкцій, вказівок, підготовка інформаційних листів та інших організаційно-розпорядчих документів щодо впровадження та застосування партнерської діяльності між поліцією та територіальною громадою;

– розробка та затвердження узгоджених планів координаційної партнерської діяльності;

– формування статистичних даних і подальше їх використання в посиленні боротьби зі злочинністю на території держави, що в комплексі підвищує якість роботи правоохоронних органів.

Важливим є той факт, що правоохоронні органи при виконанні своїх службових функцій обов'язково повинні залучати населення до охорони правопорядку, а особливо важливим таке залучення є під час воєнного стану, що надасть змогу більш успішно виконувати завдання щодо забезпечення публічного порядку та безпеки, припинення, попередження кримінальних правопору-

шень (воєнних злочинів). Крім того, співробітники Національної поліції повинні проводити свого роду «зустрічі» з населенням, де буде відбуватись роз'яснення Законів, інструкцій, наказів тощо, інформувати населення про стан злочинності на тій чи іншій адміністративно-територіальній одиниці в мирний час. Активізація таких «зустрічей» збільшить процент довіри до органів виконавчої влади з боку суспільства, що було нагальною потребою до 24 лютого 2022 року. Після збройного нападу російських військ рівень довіри до поліції значно виріс. Саме населення необхідно залучати до спільних патрулювань з метою протидії кримінальним правопорушенням та охороні правопорядку у мирний та воєнний час. Така взаємодія між поліцією та територіальною громадою наблизить до досягнення загальної мети - зміцнення громадського порядку і громадської безпеки, припинення, попередження кримінальних правопорушень.

У воєнний час відповідні зустрічі проводити досить важко, адже обов'язки працівників поліції значно збільшуються, а від так часу на зустрічі не вистачає, крім того, це може бути небезпечним. Таким чинном, при органах державної влади створені Громадські ради, активізувалося висвітлення їх діяльності у ЗМІ, соціальних мережах, функціонують телефони «гарячих» ліній, створені чатботи, для повідомлення інформації, поданні заявок громадянами, які потребують гуманітарної або будь-якої іншої допомоги, у приміщеннях та на території підрозділів Національної поліції та інших безпекових служб встановлено цілодобове відеоспостереження, патрульні поліцейські використовують нагрудні камери відеофіксації тощо.

У свою чергу, може мати місце індивідуальна участь громадян у забезпеченні правопорядку в мирний та воєнний час, яка може здійснюватися за такими формами:- 1) повідомлення громадянами правоохоронних органів про відомі їм факти кримінальних, адміністративних правопорушень або подій; 2) ужиття заходів, які не суперечать законодавству із самозахисту своїх прав і свобод у сфері публічної безпеки й порядку; 3) сприяння правоохоронним органам у превентивній роботі з особами, схильними до скоєння правопорушень, у попередженні безпритульності та правопорушень серед дітей; 4) участь у поширенні правових знань, які сприятимуть попередженню правопорушень; 5) участь у громадському контролі за діяльністю органів, уповноважених здійснювати охорону публічної безпеки й порядку [7, с. 164].

Таким чином, організаційно-правовими формами взаємодії поліції та територіальної громади є: організаційна, профілактична та правозастосовна. Умовами, необхідними для встановлення тісної взаємодії з громадськими організаціями як усередині поліції, і за її межами, незалежно від подій, що мають місце на певний час, є:

1) визначення сфер взаємодії, проблем, що виникають у них, ролі та місця поліції та громадськості у їх вирішенні;

2) визначення цілей та завдань взаємодії у цих сферах;

3) прийняття спільних рішень щодо організації взаємодії, визначення форм, методів, засобів тощо; підготовка спільних програм, планів роботи із взаємодії;

4) контроль з боку обох зацікавлених сторін із аналізом усієї діяльності; пропагандистська робота серед населення.

У рамках реформи після подолання російської збройної агресії має бути закріплено законодавчо та забезпечено на практиці участь громадян в постановці цілей та завдань роботи поліції, формування пріоритетів її діяльності та подальшої оцінки результатів, адже під час воєнного стану більшість населення України «показало» свою зацікавленність та небайдужість в існуванні та «процвітанні» України через взаємодопомогу органам виконавчої влади.

Взаємодія поліції та громадян у будь-який ча повинна здійснюватися на основі дотримання:

1) консолідації зусиль та узгодженість дій щодо вирішення конкретних завдань у сфері гарантування безпеки та підтримання правопорядку на місцевому рівні;

2) підзвітність суспільству за якість наданих поліцією державних та соціальних послуг населенню;

3) доступність та прозорість нормативно-правових та організаційно-управлінських засад діяльності поліції;

4) розробка та впровадження механізмів участі громадян у протидії кримінальним правопорушенням та підвищення рівня громадської безпеки;

5) забезпечення прав та законних інтересів громадян.

З метою вдосконалення взаємодії територіальних формувань, які беруть участь при розслідуванні кримінальних проваджень або забезпеченні охорони правопорядку, та поліції доцільно законодавцю видати постанови, а МВС – накази, інструкції та методичні матеріали, де будуть чітко визначені організаційно-правові форми взаємодії поліції та територіальних громад як у мирний, так і у воєнний час.

Висновки

Впровадження воєнного стану на території України ніяким чинном не злякало ні працівників правоохоронних органів, ні населення. А навпаки, з більшим інтересом та жагою перемоги над Російською Федерацією, яка чинить і до сьогодні збройні напади на Україну, населення та працівники поліції об'єднались та проводять спільну правоохоронну діяльність (взаємодіють), метою якої є збереження суверенітету держави, територіальної цілістності, демократично-конституційного ладу, захист національних інтересів, прав та свобод громадян, припинення, протидія, попередження кримінальних правопорушень, у тому числі і воєнних, забезпечення публічної безпеки та охорони громадського порядку.

Проведений аналіз дозволив виявити організаційно-правові форми взаємодії з правоохоронною структурою та територіальною громадою, а також фактори, що визначають зазначені форми як у воєнний, так і в мирний час.

Чітко вироблені та закріплені належним чином організаційно-правові форми спроможні ефективно та продуктивно впливати на взаємовідносини між органами Національної поліції та територіальною громадою, які мають спільні цілі щодо протидії та попередження кримінальним правопорушенням і забезпечення публічного правопорядку на території України.

Література

1. Майоров В. В. Шляхи вдосконалення адміністративно-правового регулювання взаємодії поліції з населенням на засадах партнерства. Право і суспільство. 2020. № 2. Ч. 2. С. 185–191.

2. Ковалів Мирослав Володимирович. ВЗАЄМОДІЯ ПОЛІЦІЇ ТА ІНСТИТУТІВ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА. Соціально-правові студії. 2021. Випуск 2 (12). С. 79-85.

3. Закон України «Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону». (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2000, № 40, ст.338).

4. Гурковський М. П., Єсімов С. С. Зміст і методологія роботи з кадровим резервом у системі МВС України. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія юридична. 2018. Вип. 1. С. 134–145.

5. Завальний М. Сутність та завдання взаємодії Національної поліції з органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування щодо забезпечення публічної безпеки та порядку. Науковий вісник публічного та приватного права. Випуск 3. Т. 1. 2018. С. 146–150.

6. Долинний А. Адміністративно-правове забезпечення Національною поліцією України публічної безпеки й порядку під час проведення масових заходів: дисертація ... канд. юрид. наук, спец. : 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право /наук. керівник О. Музичук. Київ : Відкритий міжн. ун-т розвитку людини «Україна», 2017. 198 с.

7. Шевченко С. Особливості взаємодії національної поліції з громадськістю у процесі забезпечення публічного порядку. Науковий вісник публічного та приватного права. Випуск 6. Т. 2. 2017. С. 162–166.

8. Безпалова О.І. Особливості участі інституцій громадянського суспільства у процесі реалізації правоохоронної функції держави. URS: file:///C:/Users/User/Downloads/Gz6Ku3nqR3WaKNIzd37R-kfilnhnmbeX.pdf (дата звернення: 06.12.2022).

ORGANIZATIONAL AND LEGAL FORMS OF INTERACTION BETWEEN THE POLICE AND TERRITORIAL COMMUNITIES UNDER MARTIAL LAW

Counteraction, prevention of criminal offenses and maintenance of law and order in public places are one of the main areas of police activity, which are determined by their purpose in peacetime. The armed attack of the Russian Federation on Ukraine led to the introduction of martial law on its territory, and because of this, the issue of the development of modern society becomes especially urgent, since there is a significant expansion of all spheres of human life as a whole, executive authorities separately, the dynamism of social processes increases and, accordingly, new types of criminal offenses, including military ones, and methods of their commission appear. The growth of illegal manifestations in public spheres, including on the part of the aggressor country, obliges us to make certain changes and corrections to the current legislation of Ukraine.

All the listed factors and conditions require the state, represented by its competent bodies, to take effective measures based on the principles of efficiency, continuity, interaction and the use of modern technologies. The law enforcement system needs to expand the spheres of control over compliance with the law, which in modern conditions is impossible to optimize without the active involvement of the public. Citizens who participate in the protection of public order and the prevention of criminal offenses play an important role in the implementation of the law enforcement function performed by the police. The introduction of martial law as a result of the full-scale invasion of the Russian armed forces led to the expansion of the tasks, duties, and powers of law enforcement agencies. Therefore, the aspect of consolidating the organizational and legal forms of interaction between the police and territorial communities is quite important in order to regulate the competence between these subjects and make their joint activities more effective.

Keywords: *territorial community, martial law, police, organizational and legal forms, interaction.*